

Regionaal bestuur

TENTOONSTELLING OVER EEN ZOEKTOCHT NAAR HET IDEALE SCHAALNIVEAU

RAPPORTEN ADVIESRADEN EN KOEPELORGANISATIES

Overzicht van rapporten over regionaal bestuur die zijn opgesteld door adviesraden of door commissies die zijn ingesteld door (koepelorganisaties van) gemeenten of provincies.

1973

Advies over de gewestvorming

Raad van advies voor de ruimtelijke ordening (Raro)

De raad schrijft in dit rapport dat maatschappelijke ontwikkelingen lopen tot invoering van gewesten. Met name ruimtelijke processen vragen om een bestuurlijke aanpak op (stads)gewestelijk niveau. Hoewel wordt gepleit voor een bepaalde uniformiteit, acht de raad het niet ondenkbaar dat er verschillen in omvang, opzet en instrumentarium nodig zijn. Schaal en omvang van de gewesten moeten zo goed mogelijk worden afgestemd op de taken en bevoegdheden. Van essentieel belang is dat de gewesten in ieder geval verantwoordelijk worden voor een aantal taken op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu. De raad ziet de invoering van gewesten als een belangrijke stap in een totale herziening van het bestuursbestel, waarbij moet worden bekeken of de taakverdeling tussen de bestuurslagen nog wel logisch is.

[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)

1995

Orde in het binnenlands bestuur

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)

In dit rapport benadrukt de raad het belang van een stabiel organisatiekader waarbinnen het bestuur kan worden uitgeoefend en waarbinnen veranderingen in de maatschappelijke omgeving adequaat kunnen worden tegemoet getreden. De raad meent dat de drie bestaande bestuurslagen in beginsel een dergelijk kader kunnen bieden. Wel dienen verantwoordelijkheden helder over de bestuurslichamen te worden verdeeld en taken scherp te worden afgebakend om het binnenlands bestuur als geheel doelmatig en responsief te laten functioneren.

[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)

2002

Op schaal gewogen, regionaal bestuur in Nederland in de 21ste eeuw

Adviescommissie 'Regionaal bestuur in Nederland'

Het advies van de door het Interprovinciaal Overleg ingestelde commissie gaat over de vraag welke gevolgen de 'nieuwe' maatschappelijke en ruimtelijke dynamiek van de 21ste eeuw heeft voor de bestuurlijke organisatie. Deze commissie, ook wel genoemd naar haar voorzitter Geelhoed, signaleert een dringende behoefte aan een dynamisch en intermediair bestuur, dat zaken kan afdwingen en samenhangen weet te bewaken. Zij stelt dat de provincie, mits

- 2003 — Legio voor de regio, bestuurlijke antwoorden op regionale vraagstukken
- voorzien van meer gezag en bevoegdheden, hiervoor de aangewezen bestuurslaag is. Tevens constateert zij dat de schaal waarop grote inrichtingsvragen spelen, vraagt om grotere provincies.
[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)
- Raad voor het openbaar bestuur (Rob)**
De Raad brengt in dit rapport advies uit over de mogelijke opties voor een meer definitieve vormgeving en versterking van het probleemoplossend vermogen van het bestuur in grootstedelijke gebieden. De raad komt tot zijn advies door zowel een ideaaltypische benadering binnen de hoofdstructuur te kiezen als ook door aan te sluiten bij de meer praktische lijn van de Wgr-plus.
[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)
- 2005 — Slagvaardig bestuur voor Randstad Holland noodzakelijk
- Manifest van de commissarissen van de vier Randstadprovincies en de burgemeesters van de vier grote steden over modernisering van de Randstad (de 'Holland Acht'), gericht tot regering en parlement**
In het manifest bepleiten de 8 ondertekenaars een flinke herschikking van de rollen van verschillende overheden om de teloorgang van de Randstad te keren. De ondertekenaars bepleiten een drastische beperking van het aantal bestuursorganen zodat een doeltreffende en slagvaardige bestuursstructuur overblijft met daarbij passende bevoegdheden. Ondertekenaars roepen het kabinet op zich achter de analyse te stellen en op korte termijn een onafhankelijke commissie in te stellen die concreet moet nagaan welke mogelijkheden er zijn en wat haalbaar is.
[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)
- 2006 — Bestuur op maat, advies over middenbestuur
- Raad voor het openbaar bestuur (Rob)**
De Raad stelt dat aanpassingen in bestuurlijke structuren, schaal of taken alleen zinvol zijn als dat de oplossing van maatschappelijke problemen dichterbij brengt. De focus van het advies ligt vooral op Randstad. Geconstateerd wordt dat de schaal van de huidige vier Randstadprovincies niet meer goed aansluit bij de schaal van de bestuurlijke opgaven die betrekking hebben op de ruimtelijke inrichting. De raad trekt de conclusie dat de oplossing gevonden moet worden in een democratisch gelegitimeerd bestuursorgaan dat eindverantwoordelijk is voor de belangrijkste regionale ruimtelijke inrichtingsvragen, en acht de provincie daar bij uitstek voor geschikt. Om het hoofd te beiden aan de bestuurlijke opgaven in de Randstad bepleit de raad de vorming van twee afzonderlijke provincies voor de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad. Dit in combinatie met een vorm van versterkte rijkscoördinatie voor grote projecten en vorming van regiogemeenten op het niveau van agglomeraties Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.
[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)
- 2006 — Randstad Holland in een globaliserende wereld
- Advies opgesteld op verzoek van de 4 grote steden**
De commissie, onder voorzitterschap van Anthony Burgmans, roept op om de potenties van de Randstad als metropool beter te benutten. Contraproductieve concurrentie tussen de steden moet plaats maken voor economische complementariteit; dit vraagt om samenhangend en slagvaardig bestuur op de schaal van de Randstad. Een Randstadautoriteit moet in de plaats komen van de vier bestaande Randstadprovincies en de vier Wgr-plus regio's (de bestuurlijke samenwerking in de vier grootstedelijke regio's). Naast de Randsta-

2008

Wisselende coalities, naar een effectief regionaal ruimtelijk beleid

dautoriteit bepleit de commissie nieuwe vormen van samenwerking tussen het Rijk en de G4 – in de vorm van samenwerkingsafspraken over een beperkt aantal ‘doorbraakdossiers’, bijvoorbeeld over jeugdbeleid, veiligheid of stedelijke vernieuwing.

[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)

VROM-raad

De raad verkent in haar advies de lijn van regionale samenwerking als manier waarop opgaven worden aangepakt. Zij voegt aan de doelstellingen bestuurlijke effectiviteit en democratische legitimiteit de doelstelling ruimtelijke kwaliteit toe. In haar advies pleit de raad ervoor om ruimte te geven aan willende coalities van regionale samenwerking. De structuur van het Huis van Thorbecke laat de raad hiermee ongemoeid. Om de gewenste regionale samenwerking vorm te geven pleit de raad voor het opheffen van de waterscheiding tussen Wgr en Wgr-plus zodat regio’s al naar gelang de inhoudelijke opgaven zelf kunnen kiezen welke samenwerking daar het beste bij past.

[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)

2009

De stille kracht, over de noodzaak van stadsregio’s

Rapportage van de Commissie toekomst stadsregionale samenwerking

Op verzoek van de VNG heeft de Commissie toekomst stadsregionale samenwerking zich onder voorzitterschap van Ed Nijpels verdiept in het functioneren van de stadsregio’s. Deze stadsregio’s zijn ingesteld op basis van de Wijzigingswet Wgr-plus. De commissie concludeert dat Nederland onontkoombaar behoefte heeft aan regionale agendavorming en -uitvoering. De wettelijk verankerde ‘niet-vrijblijvende’ samenwerking, gebaseerd op meerderheidsbesluiten, is een belangrijk element. De commissie stelt verder dat bij elke regionale uitdaging flexibiliteit in de samenwerking belangrijk is en dat provincies bij veel van dergelijke uitdagingen een belangrijke bondgenoot moeten zijn. Als het gaat om regionale belangen die niet direct verbonden zijn met individuele gemeenten is de provincie onmiskenbaar als eerste aan zet. De commissie keert zich krachtig tegen de steeds weer oploeiende discussie over het gebrek aan democratische legitimatie. Zij stelt vast dat in alle regio’s bevredigende oplossingen zijn gevonden voor de beïnvloedingsmogelijkheden door gemeenteraden en voor de verantwoordingsplicht.

[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)

2010

Het einde van het blauwdruk-denken, naar een nieuwe inrichting van het openbaar bestuur

Raad voor het openbaar bestuur (Rob)

In dit advies worden in de eerste plaats systematisch oorzaken geanalyseerd waardoor voorstellen tot verbetering van de hoofdstructuur het niet hebben gehaald. Die analyse ligt weer aan de basis van de uitwerking in een tiental ontwerpprincipes voor de bestuurlijke inrichting. Door het proces op weg naar een nieuwe inrichting van ons openbaar bestuur vervolgens centraal te stellen en daarmee afscheid te nemen van het blauwdruk-denken hoopt de Raad voor het openbaar bestuur bij te dragen aan een benadering, die wél uitzicht biedt op een grondige modernisering van het openbaar bestuur.

[Onderzoeksrapport \(PDF\)](#)